

THAM LUẬN CỦA THƯỜNG TRỰC HĐND THỊ XÃ ĐỨC PHỔ
“Một số khó khăn, vướng mắc trong tổ chức và hoạt động
của HĐND, Thường trực và các Ban HĐND thị xã”

Kính thưa Chủ trì Hội nghị!

Kính thưa các vị đại biểu!

Thưa toàn thể Hội nghị!

Trước hết cho phép tôi gửi đến các đồng chí lãnh đạo tỉnh, các vị đại biểu HĐND tỉnh và quý vị đại biểu tham dự Hội nghị lời chào thân ái và lời chúc sức khỏe, chúc hội nghị thành công tốt đẹp. Thay mặt cho Thường trực HĐND thị xã Đức Phổ, tôi xin trao đổi một số nội dung về những **“khó khăn, vướng mắc trong tổ chức và hoạt động của HĐND, Thường trực và các Ban HĐND thị xã”** và đề xuất một số giải pháp trong thời gian tới.

Thưa quý vị đại biểu!

Từ đầu nhiệm kỳ đến nay, hoạt động của HĐND thị xã Đức Phổ đã đạt được những kết quả tích cực. Công tác chuẩn bị và tổ chức kỳ họp của HĐND được thực hiện chu đáo; điều hành của Chủ tọa kỳ họp được đổi mới, khoa học, chú trọng giảm thời gian trình bày các báo cáo và dành thời gian để đại biểu thảo luận, chất vấn.

Hoạt động giám sát chuyên đề của Thường trực HĐND, các Ban HĐND được đẩy mạnh, nội dung giám sát có trọng tâm, trọng điểm trên các lĩnh vực kinh tế - xã hội, tập trung vào những vấn đề còn nhiều khó khăn, vướng mắc, những vấn đề mà dư luận quan tâm, cử tri phản ánh, kiến nghị tại địa phương. Hình thức giám sát kết hợp giữa trực tiếp, qua nghe báo cáo và khảo sát thực tế. Qua giám sát đã đánh giá, phân tích những kết quả đạt được, chỉ ra những việc chưa làm được, giúp cho các cơ quan, đơn vị thấy được những tồn tại, hạn chế. Từ đó có những giải pháp kịp thời trong chỉ đạo, điều hành tổ chức thực hiện nhiệm vụ.

Công tác thẩm tra của các Ban HĐND được thực hiện nghiêm túc, theo đúng quy trình. Báo cáo thẩm tra đã phân tích sâu các mặt, có tính chính xác, phản biện, nêu được những khó khăn, vướng mắc, kiến nghị nhiều giải pháp làm cơ sở cho đại biểu nghiên cứu, thảo luận, chất vấn và biểu quyết thông qua nghị quyết.

Nghị quyết của HĐND thị xã sau khi được ban hành được tổ chức triển khai thực hiện, nhiều nghị quyết đã thực sự đi vào cuộc sống, phát huy hiệu quả và làm thay đổi diện mạo và đời sống của nhân dân.

Qua đó, khẳng định HĐND thị xã đã thực hiện ngày càng tốt hơn chức năng giám sát, quyết định các vấn đề quan trọng của địa phương góp phần chung vào sự phát triển kinh tế - xã hội của thị xã Đức phổ nói riêng và trên địa bàn tỉnh nói chung.

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc tổ chức và hoạt động của HĐND, Thường trực và các Ban HĐND thị xã vẫn còn những khó khăn, vướng mắc do bất cập của các quy định pháp luật có liên quan:

1. Đối với hoạt động của Thường trực HĐND

- Thường trực HĐND có vai trò chủ đạo, quyết định đến chất lượng hoạt động của HĐND; bởi thường trực HĐND quyết định đưa ra các nội dung trình kỳ họp HĐND thông qua, trực tiếp thẩm tra các nội dung trình kỳ họp hoặc phân công các ban HĐND thẩm tra; đồng thời, đôn đốc, kiểm tra, giám sát việc thực hiện các chủ trương, chính sách được ban hành. Thường trực HĐND thị xã được cơ cấu gồm Chủ tịch, 2 Trưởng Ban hoạt động kiêm nhiệm và 01 Phó chủ tịch HĐND hoạt động chuyên trách. Thuận lợi là cả 4 chức danh đều là Ủy viên Ban Thường vụ và Thị ủy viên, nên khi xem xét các vấn đề đưa vào chương trình hoạt động hoặc quyết định đã có sự tiếp cận sớm, đầy đủ về mặt chủ trương.

Tuy nhiên, trong thực tế vẫn gặp một số khó khăn, cụ thể:

Thứ nhất, cơ quan thường trực của HĐND (tức là cơ quan hoạt động thường xuyên) trong khi hai Trưởng ban và Chủ tịch HĐND là hoạt động kiêm nhiệm, như vậy là số thành viên hoạt động kiêm nhiệm nhiều hơn số thành viên hoạt động chuyên trách (chỉ có 1 đồng chí PCT.HĐND), nên tính “thường trực”, hoạt động thường xuyên của Thường trực HĐND thị xã sẽ bị hạn chế.

Thứ hai, hai Trưởng ban HĐND thị xã hiện đồng thời đảm nhận 2 chức vụ ở hai cơ quan khác nhau (một người là Trưởng Ban Tổ chức Thị ủy kiêm nhiệm trực Đảng; một người là Phó Chủ nhiệm Thường trực Ủy ban kiểm tra Thị ủy) nghĩa là chức danh Trưởng ban HĐND là chức vụ thứ 2. Điều này đặt trách nhiệm cao hơn đối với các Phó trưởng ban chuyên trách trong công tác tham mưu và tổ chức các hoạt động của Ban cũng như của Thường trực HĐND. Dù các cuộc họp thường trực HĐND, các Phó trưởng Ban HĐND được mời tham gia với vai trò tham mưu, tuy nhiên, họ không có thẩm quyền quyết định.

Thứ ba, để tổ chức các phiên họp của Thường trực HĐND thường gặp không ít khó khăn nhất định do các đồng chí kiêm nhiệm phải sắp xếp việc ở cơ quan đang đảm nhiệm chính, dẫn đến chậm trễ hoặc tổ chức họp khi không đầy đủ các thành viên, nên có lúc cũng ảnh hưởng và giảm yếu tố tập thể của Thường trực HĐND.

- Về cơ quan giúp việc của HĐND cấp huyện nói chung và của thị xã Đức Phổ nói riêng: Nhìn chung hoạt động Thường trực, các Ban và HĐND thị xã thì phần lớn đại biểu hoạt động kiêm nhiệm nên công tác tham mưu, phục vụ có vai trò rất quan trọng trong việc nâng cao hiệu quả hoạt động của HĐND. Tuy nhiên, theo quy định Nghị định số 37/2014/NĐ-CP ngày 05/5/2014 của Chính phủ về Quy định tổ chức các cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân huyện, thì Văn phòng HĐND và UBND thị xã vừa tham mưu, giúp việc cho HĐND, vừa tham mưu, giúp việc cho UBND nên có lúc rất khó rạch ròi trong việc tham mưu công tác thẩm tra và hoạt động giám sát của HĐND. Trong thực

tế hiện tại, khi Chuyên viên Văn phòng giúp việc cho HĐND thị xã vẫn kiêm nhiệm nhiều công việc chung của Văn phòng UBND nên quá trình tham mưu cho Thường trực và HĐND nhiều lúc vẫn còn hạn chế nhất định.

2. Đối với hoạt động của các Ban HĐND

Các Ban HĐND thị xã đều có 5 thành viên, trong đó Trưởng ban và các thành viên khác đều là kiêm nhiệm, chỉ có 1 Phó Ban chuyên trách thực hiện nhiệm vụ, trong khi nội dung phụ trách của các Ban rất rộng, bao quát nhiều lĩnh vực nên đôi khi việc nắm bắt thông tin phục vụ cho hoạt động giám sát, thẩm tra của Ban có lúc chưa đầy đủ và kịp thời.

Trong khi, nhân sự các Ban của HĐND thị xã hầu hết đều mới tham gia lần đầu, từ đầu nhiệm kỳ đến nay không được bồi dưỡng, tập huấn chuyên sâu để trang bị kiến thức và kỹ năng thẩm tra, giám sát trong các lĩnh vực thuộc nhiệm vụ, quyền hạn của các Ban. Do đó, hoạt động của thành viên các Ban chủ yếu dựa vào tự tìm tòi nghiên cứu, tích lũy kinh nghiệm của bản thân.

Bên cạnh đó, một số thành viên Ban của HĐND cũng đồng thời là thành viên của UBND thị xã, mặc dù không trái quy định nhưng phần nào ảnh hưởng đến việc thực hiện nhiệm vụ của Ban.

3. Bất cập trong quy định pháp luật liên quan đến tổ chức, hoạt động của HĐND cấp huyện, thị xã nói chung

Theo quy định, HĐND là cơ quan quyền lực nhà nước, có nhiệm vụ bảo đảm việc triển khai thực hiện pháp luật tại địa phương, nhưng lại không có mối quan hệ trực thuộc cấp trên và cấp dưới trong chỉ đạo hoạt động; trách nhiệm hướng dẫn, kiểm tra hoạt động của HĐND cấp trên đối với cấp dưới chưa rõ ràng.

Bên cạnh đó, theo Luật Tổ chức chính quyền địa phương thì tổ chức, nhiệm vụ, quyền hạn của HĐND các cấp gần như giống nhau; chưa phân định rõ giới hạn, thẩm quyền của HĐND từng cấp để bảo đảm phát huy quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm. Việc phân cấp nhiệm vụ, quyền hạn chưa gắn với việc phân cấp các điều kiện để thực hiện nhiệm vụ được giao.

Về thực hiện chức năng giám sát của HĐND: Theo quy định tại Luật tổ chức chính quyền địa phương và Luật hoạt động giám sát của Quốc hội và Hội đồng nhân dân thì HĐND không chỉ giám sát hoạt động của Thường trực HĐND, UBND, TAND, VKSND, CCTHADS cùng cấp mà còn giám sát việc tuân theo Hiến pháp và pháp luật ở địa phương, tức là có quyền giám sát đối với hoạt động của mọi cơ quan nhà nước, tổ chức kinh tế, tổ chức chính trị - xã hội, đơn vị vũ trang nhân dân và của công dân ở địa phương. Với quy định này, HĐND thị xã vẫn thường xuyên giám sát đối với UBND thị xã, các cơ quan chuyên môn thuộc UBND thị xã, các cơ quan tư pháp cùng cấp và UBND cấp xã, phường.

Trong khi HĐND tồn tại ở cả ba cấp (tỉnh, huyện, xã) đều có thẩm quyền giám sát việc thi hành pháp luật tại địa phương, nhưng hiện nay chưa có sự phân

định rõ ràng thẩm quyền giám sát giữa HĐND các cấp. Từ đó dẫn đến tình trạng cùng một cơ quan nhưng HĐND hai cấp, ba cấp và cả Đoàn ĐBQH cấp tỉnh đều có quyền đến giám sát nên có lúc ảnh hưởng đến công việc của các cơ quan, tổ chức ở địa phương. Đồng thời, khi để xảy ra tình trạng vi phạm pháp luật trong thời gian dài không được phát hiện thì cũng không cấp nào chịu trách nhiệm về việc giám sát.

4. Đối với hoạt động của tổ đại biểu và đại biểu HĐND

Nội dung, quy định về hoạt động của tổ đại biểu HĐND chưa đầy đủ và thật khả thi nên trong thực tiễn hoạt động còn những bất cập, nhất là quy định về tổ chức giám sát của tổ đại biểu và đại biểu HĐND chưa rõ ràng, còn chung chung. Đồng thời, mặc dù luật đã có quy định đại biểu HĐND hoạt động không chuyên trách phải dành ít nhất một phần ba thời gian làm việc trong năm để thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của đại biểu HĐND. Nhưng trong thực tế, hầu hết các đại biểu HĐND hoạt động không chuyên trách, phải giải quyết nhiều công việc chuyên môn, đặc biệt là đại biểu HĐND không chuyên trách giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý, nên một số đại biểu HĐND chưa dành thời gian theo quy định để thực hiện nhiệm vụ của người đại biểu HĐND nhưng chưa có quy định biện pháp, chế tài mang tính ràng buộc nên hoạt động của tổ đại biểu và một số đại biểu nhìn chung vẫn còn nhiều hạn chế.

*** Xuất phát từ tình hình thực tiễn hoạt động, để góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả của HĐND thị xã nói riêng cũng như HĐND cấp huyện nói chung trong thời gian tới, Thường trực HĐND thị xã Đức Phổ xin kiến nghị, đề xuất một số nội dung sau:**

1. Hoạt động HĐND thị xã cũng như cấp huyện nói chung trong thời gian tới cần hướng đến tính chuyên sâu, đòi hỏi phải có cơ quan và con người chuyên trách. Bởi, trong thực tiễn hiện nay phát sinh rất nhiều nội dung chuyên sâu cần được nghiên cứu, dẫn chiếu đầy đủ các quy định, cơ sở pháp lý một cách chắc chắn để tham mưu, trình HĐND xem xét, quyết định hoặc đưa ra kết luận đúng đắn, chuẩn xác. Do đó, đề xuất cấp có thẩm quyền cần nghiên cứu tăng số lượng đại biểu HĐND chuyên trách gắn với có quy định thống nhất về cơ cấu, nhân sự đại biểu HĐND chuyên trách bảo đảm tiêu chuẩn về trình độ, năng lực, phẩm chất đạo đức và kỹ năng hoạt động; góp phần nâng cao chất lượng HĐND cấp huyện nói riêng và HĐND các cấp nói chung theo hướng chuyên nghiệp, chuyên sâu.

Đồng thời, đề nghị các cấp có thẩm quyền nghiên cứu và có quy định thống nhất trong việc bố trí các Trưởng ban HĐND cấp huyện theo hướng chuyên trách để tăng tính chuyên nghiệp trong hoạt động của HĐND, đồng thời, quy định rõ thành viên các Ban HĐND không đồng thời là Ủy viên UBND cùng cấp, tránh mỗi địa phương làm một kiểu như hiện nay.

2. Về cơ cấu đại biểu, nên tăng đại biểu thuộc khối Đảng, đoàn thể, giảm đại biểu khối chính quyền để phát huy tính độc lập trong thực hiện chức năng giám sát và hoạt động tại kỳ họp; đồng thời nên quy định tiêu chuẩn đại biểu

HĐND các cấp có trình độ chuyên môn phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ công tác đại biểu.

3. Bên cạnh đó, bộ máy tham mưu, giúp việc hoạt động HĐND cấp huyện, xã cần được củng cố, đối với huyện phải có 1 Phó văn phòng và ít nhất 1 chuyên viên chuyên trách giúp việc HĐND; nhất là ở xã Công chức Văn phòng – Thống kê phải xem việc tham mưu, giúp việc HĐND xã là nhiệm vụ, không phải việc làm thay hay “giúp đỡ”.

4. Cần quy định cụ thể số lượt tham gia thảo luận, chất vấn, giải trình trong năm hay nhiệm kỳ của đại biểu HĐND để làm cơ sở đánh giá hoạt động của từng đại biểu hoặc tổ đại biểu; hoặc ràng buộc trách nhiệm cá nhân của đại biểu gắn với đánh giá, xếp loại hằng năm nhằm khuyến khích đại biểu tích cực tham gia thảo luận và phát biểu cũng như chủ động nâng cao năng lực hoạt động.

5. Kiến nghị Thường trực HĐND tỉnh tăng cường tổ chức các hội nghị giao ban giữa Thường trực HĐND tỉnh và các huyện, thị xã, thành phố theo định kỳ hàng quý. Đồng thời, lựa chọn các nội dung mà cấp huyện và cơ sở còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc để tổ chức các hội nghị tập huấn để trao đổi kinh nghiệm nhằm giúp cho địa phương và cơ sở thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ được giao.

Trên đây là một số nội dung trao đổi của Thường trực HĐND thị xã Đức Phổ về khó khăn, vướng mắc trong tổ chức và hoạt động của HĐND, Thường trực và các Ban HĐND thị xã, rất mong nhận được sự chia sẻ cũng như những kinh nghiệm quý báu từ các đơn vị bạn để HĐND thị xã thực hiện tốt hơn nhiệm vụ trong thời gian đến góp phần chung vào sự phát triển kinh tế - xã hội của thị xã Đức Phổ nói riêng và trên địa bàn tỉnh nói chung.

Xin trân trọng cảm ơn!